

MACS

Musée des Arts Contemporains
Grand-Hornu

PERSDOSSIER

DANIEL TURNER

15.12.24 > 06.04.25

COMPRESSEUR

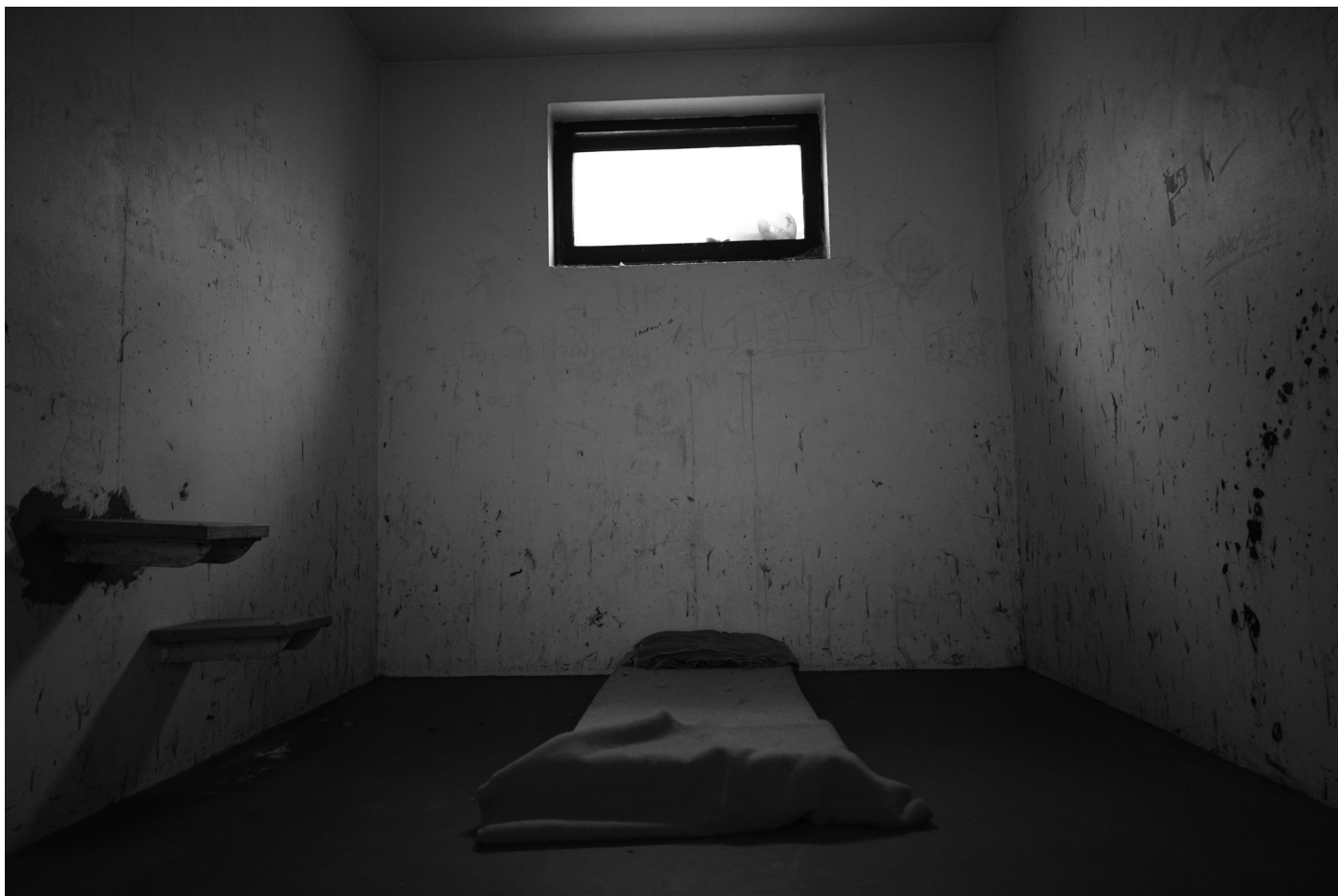

**« De basis van mijn
werk is archeologisch.
Als ik het heb over mijn
werkproces, gebruik ik
het woord 'ontginnen'.
Ik werk immers in
zekere zin als een
amateur-mijnwerker:
grondstoffen lokaliseren,
beginnen graven naar
de grondstoffen en ze
ontginnen. »**

Daniel Turner in gesprek met Denis Gielen,
mei 2024

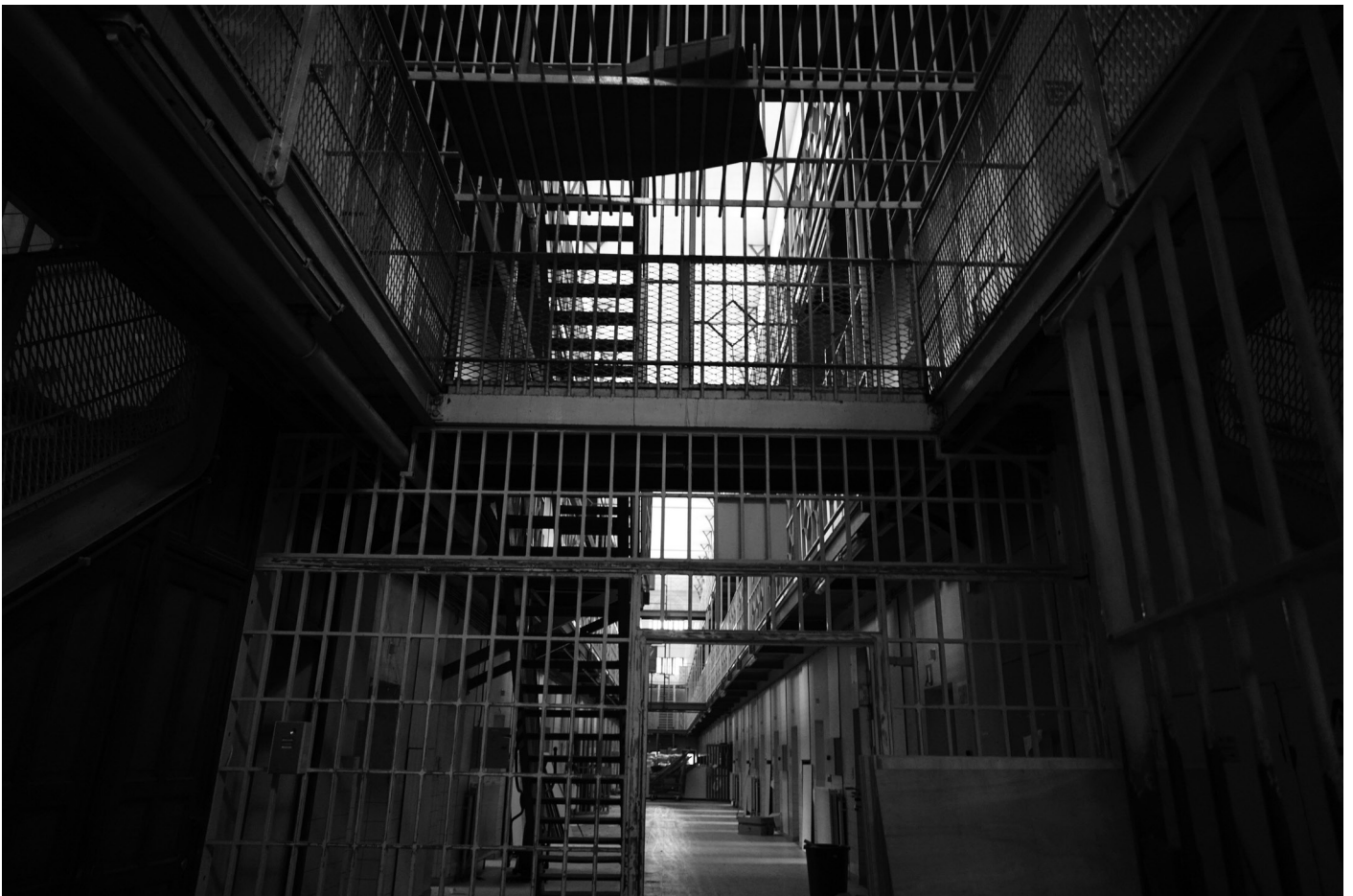
Presentatie van de tentoonstelling

Sinds een tiental jaar gaat de Amerikaanse kunstenaar Daniel Turner aan de slag met leegstaande sites waar de menselijke aanwezigheid van vroegere bewoners of gebruikers nog steeds merkbaar is in de infrastructuur. Met 'site' wordt in die context de vestigingsplaats van een industriële activiteit bedoeld, zoals een fabriek of een laboratorium, of van een 'totaalinstituut' zoals een psychiatrische instelling of een gevangenis. Hoewel deze sites ruig, onherbergzaam en zelfs onbewoonbaar zijn, oefenen ze een sterke aantrekkingskracht uit op de kunstenaar, die deze plekken verkent op zoek naar esthetische grondstoffen. Diverse achtergelaten objecten, materialen of installaties die in de plek verscholen liggen, worden uit hun context gehaald en als zodanig tentoongesteld. Of ze worden via diverse verwerkingsprocessen herleid of getransformeerd. De voorliefde van de kunstenaar voor metalen is deels te verklaren door het beroep van zijn vader (lasser op een scheepswerf en oudijzerhandelaar). Zijn werkwijze leunt aan bij die van een alchemist die lood in goud wil veranderen, die van rommel iets moois wil creëren en die 'het onzichtbare zichtbaar' wil maken: de geest van objecten, de sfeer van plekken, de ziel van materialen. Voor zijn eerste museale tentoonstelling in België ging Daniel Turner aan de slag met een heel beladen plek: de vroegere gevangenis van Vorst (1910-2022).

Compresseur, details, hd-video, 4 schermen, geluid, zwart en wit, 36', in loop afgespeeld, 2024. Foto's: Daniel Turner

Compresseur, details, hd-video, 4 schermen, geluid, zwart en wit, 36', in loop afgespeeld, 2024. Foto's: Daniel Turner

De gevangenis van Vorst

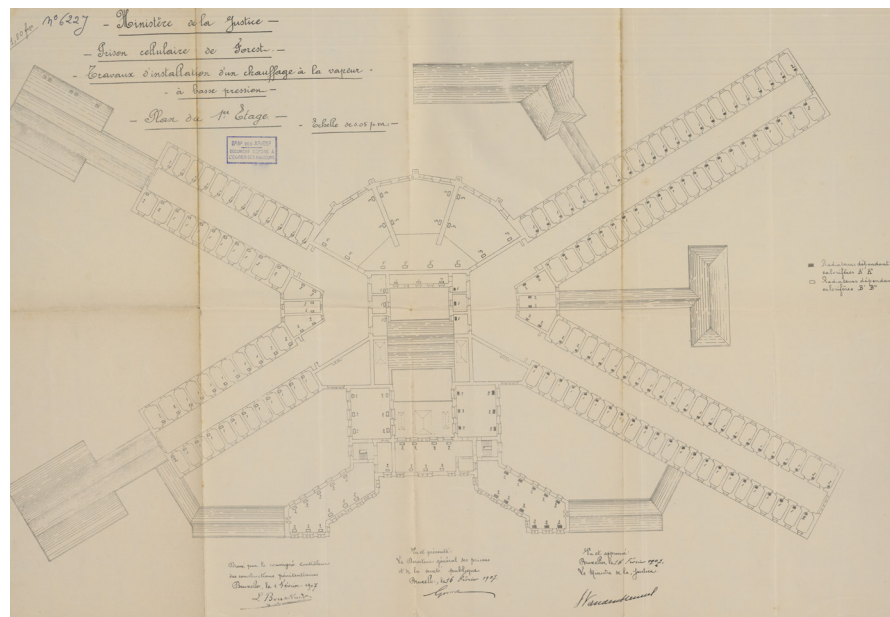
De gevangenis van Vorst is gelegen aan de Verbindingslaan, tegenover de gevangenis van Sint-Gillis. De gevangenis werd in 1910 voor het eerst in gebruik genomen en is vandaag definitief gesloten. De instelling is ontworpen door Édouard Ducpétiaux, de grondlegger van het gevangeniswezen in België, volgens het cellulaire systeem. Hij liet zich daarbij inspireren door het panopticonprincipe van Jeremy Bentham uit 1791. Het cellulaire systeem onderscheidt zich nochtans van het panopticonmodel: het is eerder bedacht om de gevangenen van elkaar gescheiden te houden in hun dagelijks leven dan om hen constant te kunnen observeren.

De stervormige architectuur, die representatief is voor penitentiaire instellingen uit de 20ste eeuw, bestaat uit vier vleugels met cellen. Op het centrale punt zijn de vleugels verbonden door de bewakingskantoren. Oorspronkelijk werden mannen en vrouwen er opgesloten in aparte vleugels. In 1921 werd het gebouw vervolledigd met een psychiatrisch bijgebouw.

Vanaf de jaren 1980 werd de gevangenis van Vorst geconfronteerd met een groot probleem van overbevolking. De cellen, die oorspronkelijk voorzien waren voor 2 personen (9m²), moesten sindsdien plaats bieden aan 3 mensen. Plaatstekort, gebrek aan sanitair, onbewoonbaarheid en een verouderde infrastructuur werden het dagelijkse lot van de gevangenen. Ter illustratie: in 2012 had de gevangenis 706 gedetineerden met een totale capaciteit van 405 cellen. In 2013 werden de detentieomstandigheden voor het eerst als vernederend beoordeeld door het CPT (Europees Comité voor de preventie van foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing). In november 2022 werden de laatste gedetineerden van de gevangenis van Vorst overgeplaatst naar het 'gevangensdorp' van Haren. Op termijn zullen daar alle gedetineerden samengebracht worden van de drie Brusselse gevangenissen: Sint-Gillis, Vorst en Berkendael.

Tegenwoordig strijden veel organisaties voor de invoering van een nieuw, humaner gevangenismodel naar voorbeelden uit Duitsland en Finland.

Plan van de cellulaire gevangenis van Vorst, 1907 © Archives Générales du Royaume/Algemeen Rijksarchief

Productie van de (de Forest) Radiator bar 1 en 2, Fonderies de la Scarpe. Foto: Jeanne Mouffe

NIEUWE
PRODUCTIE

(de Forest) Radiator Bar

Productie van het MACS

De ijzeren radiatoren, die werkten op een industriële verwarmingsketel in de kelder, verspreidden de warmte doorheen het hele gevangenisgebouw: cellen, kantoorruimtes, keukens, werkplaatsen, bezoekerimtes, enz. Voor Daniel Turner is centrale verwarming als circulatiesysteem een essentieel onderdeel in de werking van de gevangenis. In een van de vier gevangenisvleugels werden een vijftigtal afgedankte radiatoren verzameld. Ze werden omgesmolten en getransformeerd in twee zware rechthoekige staven die voortaan een minimalistische kilte uitstralen.

(de Forest) Radiator Bar 1 en 2, fer (Herkomst: gevangenis van Vorst), 17,78 x 365,76 x 10,16 cm, 2024. Foto: Philippe De Gobert

Interview met Daniel Turner door Denis Gielen

Fragment uit de tentoonstellingscatalogus

[...]

Je gaat een beetje te werk als een archeoloog, niet?

De basis van mijn werk is archeologisch. Het idee van een plek te zoeken, die plek te betreden en ze te ontginnen. Wanneer ik spreek over dat werkproces, gebruik ik het woord 'ontginnen'. Ik werk immers op een zekere manier als een amateur-mijnwerker: grondstoffen lokaliseren, beginnen graven naar de grondstoffen en ze ontginnen. Materialen sorteren en de classificatie vervolgens in de titel van het werk integreren: dat lijkt me de meest geschikte methode.

Vanuit het standpunt van een archeoloog roept 'ontginnen' ongetwijfeld niet dezelfde realiteit op als voor een mijnwerker, lijkt me. De ene zoekt a priori naar voorwerpen, de andere naar grondstoffen. Maak jij in je zoektocht het onderscheid tussen een artefact en ruwe materie of grondstof die later getransformeerd kan worden in een object?

Ik zoek beide, tegelijk. Het zijn objecten die visueel interessant zijn, of specifieke metaallegeringen die ik kan vernalen of smelten. Daarbij sta ik stil bij hun historisch gebruik, waarvoor ze dienden. Koper heeft bijvoorbeeld antiseptische eigenschappen en wordt in ziekenhuizen gebruikt om te voorkomen dat bacteriën zich verspreiden. Koper is bijvoorbeeld ook een uitstekende warmtegeleider. Ik beschouw de site eigenlijk als mijn atelier. Uiteraard is tijd kostbaar. Ik volg een rondleiding met de mensen die de plek beheren. Dat vergt wat expertise, want ik fotografeer de site terwijl ik informatie tracht te verzamelen bij de mensen die mij begeleiden. Het museumteam is hier natuurlijk ook bij betrokken, want het is vrij zeldzaam dat ze zeggen: 'Je hebt drie dagen, doe hier maar je zin...' Ik vraag dus onophoudelijk of ik deze of gene mag meenemen en wat ik mag gebruiken. Ik reflecteer over de context van de tentoonstelling, het gewicht van de geselecteerde objecten, hoe de architectuur van het museum zich verhoudt tot die van de site, in dit geval de gevangenis. Ik denk ook veel na over metalen, over gewicht, over kunstgeschiedenis, over wat fysiek mogelijk is om mee te nemen of te bewerken. Veel gebeurt tegelijkertijd.

Het is een soort 'materiaalwetenschap' ...

Ja, zoals Joseph Beuys het zou interpreteren.

En hoe kies je de site waar je je materialen gaat zoeken?

Bij mijn tentoonstelling in Bazel was het van meet af aan duidelijk dat ik aan de slag zou gaan met farmaceutische laboratoria of chemische industrieën, omdat het ging om materialen die in die regio het meest geëxporteerd worden. De productie van die materialen (geneesmiddelen) vindt uiteindelijk zijn weg naar ons lichaam. Er is dus soms een economie verbonden aan de context van de plek. De geneesmiddelen worden wereldwijd verspreid, waardoor er mondiale vertakkingen ontstaan – in het geval van Bazel. Maar soms is de oorzaak-gevolgrelatie veel dichter aanwezig bij de musea waar ik werk. Dat is het geval voor het project in de gevangenis van Vorst, maar in andere gevallen is het universeler.

Voor jouw tentoonstelling in Le Grand-Hornu ben je aan de slag gegaan met de recent gesloten gevangenis van Vorst in Brussel. Je kreeg dat voorstel van het MACS, nadat het museum onderzoek had gedaan in de regio. Op dat moment wist het museum niet zeker of die infrastructuur geschikt zou zijn voor jouw werk. Achteraf gezien ben ik benieuwd naar wat jou heeft doen beslissen om in te gaan op dat voorstel. En wekte de gevangenis site meteen jouw interesse?

De gevangenis bevatte zoveel visuele en historische weelde. Het zou zonde zijn geweest om die niet te gebruiken. Toen ik de eerste beelden zag, besepte ik meteen dat het een interessante plek was. De materialen en objecten, hoe ze op de site waren achtergelaten, de affectieve en emotionele lading die erin gevangen zat, hun slijtage en de manier waarop ze op de grond lagen. Dat sprak me echt aan.

Het feit dat de gevangenis pas recent gesloten is, is ook een belangrijke factor. Toen ik nadacht over een voorstel van het museum aan jouw adres, vroeg ik me natuurlijk af of Le Grand-Hornu, als archeologische industriesite, een interessante optie zou zijn. Dat was echter louter theoretisch, omdat de voormalige steenkoolmijn al halfweg de jaren 1950 haar activiteiten had gestaakt. Daardoor is de infrastructuur weinig bruikbaar voor jou. Zoals eerder aangehaald ga je te werk als een archeoloog, maar dan op plekken die zagezegd nog ‘warmte’ bevatten...

Dat klopt. De materialen van sommige locaties die we op het oog hadden, waren te oud, te lang verwaarloosd. Ik hou ervan dat de materialen nog ‘warm’ zijn, zoals je zegt, dat ze nog ‘leven’ in zich dragen, en niet helemaal begraven of dood.

In verband daarmee heb ik je opvatting gelezen dat de menselijke aanwezigheid op een plek doorheen de tijd de materialen doordringt. Is dat jouw manier om aan te geven dat we objectief aantoonbare sporen

achterlaten, of is het eerder een imaginaire visie, een soort animisme of fetisjisme? Met andere woorden: gaat materiaal een soort 'spirituele' relatie aan met het menselijke bestaan?

Ik geloof dat het mogelijk is, als je ervoor openstaat, om deze frequenties waar te nemen. Ik denk dat handelingen uit het verleden materialen doordringen. Ik ben zeker niet de eerste die gelooft in het onzichtbare. Er bestaat een lange en nog steeds levendige traditie van geloof in de onzichtbare geest. Ja, ik denk dat het steek houdt om je voor te stellen dat de handelingen of gesprekken die ergens plaatsvinden, voortleven in de aanwezige materialen. Dat helpt me enorm bij het selecteren van materialen, omdat ik enigszins kan aanvoelen wanneer materialen al dan niet doordrongen zijn van iets. Ik merk welke materialen iets te vertellen hebben, als ze zouden kunnen spreken.

[...]

NOUN 30:30, detail, 2022. Tentoonstellingszicht *Three Sites*, Kunsthalle Basel, 2022. Foto: Daniel Turner / Kunsthalle Basel

NOUN 30:30, 2022. Tentoonstellingszicht *Three Sites*, Kunsthalle Basel, 2022. Foto: Philipp Hänger / Kunsthalle Basel

Biografie

Geboren: Portsmouth (Virginia – VS), 1983

Opleiding: BFA, San Francisco Art Institute, San Francisco (Californië – VS), 2006

Leeft en werkt in New York City and Columbia County, New York (VS)

SELECTIE VAN SOLOTENTOONSTELLINGEN

2024

Hauser & Wirth, 'Daniel Turner', Los Angeles (Californië), VS

Musée des Arts Contemporains au Grand-Hornu, 'Daniel Turner/Compresseur', Hornu, België

2022

Kunsthalle Basel, 'Three Sites', gecureerd door Elena Filipovic, Bazel, Zwitserland

2021

The Maria Leuff Foundation, 'Daniel Turner', Columbia County (New York), VS

Galerie Allen, 'Daniel Turner', Parijs, Frankrijk

2019

Mast Books, 'Daniel Turner', New York, VS

2018

Le Confort Moderne, '(IPN)', gecureerd door Sarina Basta, Poitiers, Frankrijk

Galerie Allen, 'Daniel Turner', Parijs, Frankrijk

2017

Karma Amagansett, 'Three Movements (Bronze) no.3', Amagansett (New York), VS

Karma Amagansett, 'Three Movements (Bronze) no.2', Amagansett (New York), VS

2016

Karma Amagansett, 'Three Movements (Bronze) no.1', Amagansett (New York), VS

Museum of America Books (MoAb), 'RH 21/2 RH 1', Brooklyn (New York), VS

König Galerie, Sint-Agneskerk, 'Particle Processed Cafeteria', Berlijn, Duitsland

Corbett vs. Dempsey, 'Daniel Turner', Chicago (Illinois), VS

Franklin Parrasch Gallery, '110/120', New York, VS

Parrasch Heijnen Gallery, 'Daniel Turner', Los Angeles (Californië), VS

2015

König Galerie, Sint-Agneskerk, 'Daniel Turner', Berlijn, Duitsland

New Positions: Art Cologne, 'Daniel Turner', Keulen, Duitsland

2014

The Chinati Foundation, 'Daniel Turner', Marfa (Texas), VS
Team Gallery, 'PM', New York, VS
And Now, 'Daniel Turner', Dallas (Texas), VS
Objectif Exhibitions, '2 220', Antwerpen, België

2013

Bischoff Projects, 'Daniel Turner', Frankfurt, Duitsland
Franklin Parrasch Gallery, 'Daniel Turner', New York, VS

2012

White Cube, 'Daniel Turner', Londen, Verenigd Koninkrijk
The Journal Gallery, 'Daniel Turner', Brooklyn (New York), VS

2011

The Journal Gallery, 'Mariana', Brooklyn (New York), VS
Galleria Pianissimo, 'Britannica', Milaan, Italië

2010

Jericho Ditch, 'Daniel Turner', Isle of Wight (Virginia), VS

2006

Gregory Lind Gallery, 'Daniel Turner', San Francisco (Californië), VS

2005

SoMa Projects, 'Daniel Turner', San Francisco (Californië), VS

2003

Rawls Museum Arts, 'Daniel Turner', Courtland (Virginia), VS

2001

Old Dominion University Fine Arts Center, 'Daniel Turner', Norfolk (Virginia), VS

SELECTIE VAN GROEPSTENTOONSTELLINGEN

2024

The Campus, '2024 Inaugural Exhibition', gecureerd door Timo Kappeller in partnerschap met NXTHVN, Hudson (New York), VS
Museum Dhondt-Dhaenens, 'Stories From The Ground: 9e Biënnale van de Schilderkunst', gecureerd door Martin Germann, Deurle, België
Musée d'Art Moderne de Paris, 'Beware*', gecureerd door Ari Marcopoulos, Parijs, Frankrijk

2023

Mori Art Museum, 'Our Ecology: Toward a Planetary Living', gecureerd door Martin Germann, Tsubaki Reiko, Tokio, Japan

2022

Palais de Tokyo, 'Humpty Dumpty', gecureerd door Cyprien Galliard en Rebecca Lamarche-Vidal, Parijs, Frankrijk
Galerie Allen, 'Interstices: Turns 3', Parijs, Frankrijk

2021

Musée des Arts Contemporains au Grand-Hornu, 'Comme le mur qui attend le lierre', Hornu, België
Frédéric de Goldschmidt Collection, 'Inaspettatamente', Brussel, België
Franklin Parrasch Gallery, 'Moments Between Events: Anne Appleby, Vija Celmins, On Kawara, Daniel Turner', New York, VS
Yvon Lambert & Galerie Allen, 'Lost Weekend', Parijs, Frankrijk
The Bunker, 'All Roads Lead To More Roads', gecureerd door Beth Dewoody en Franklin Parrasch, Palm Beach (Florida), VS

2020

Musée d'Art Moderne de Paris, 'Recent Acquisitions', Parijs, Frankrijk

2019

The Moore Building, 'The Extreme Present', gecureerd door Jeffrey Deitch en Larry Gagosian, Miami (Florida), VS
Musée des Arts Contemporains au Grand-Hornu, 'Les Abeilles de l'Invisible', Hornu, België
FIAC Projects, Petit Palais, Parijs, Frankrijk
Art | 50 | Basel, 'Parcours', gecureerd door Samuel Leuenberger, Bazel, Zwitserland
The Virginia Museum of Fine Arts / Rawls Museum Art, 'Ship of Fellows', Courtland (Virginia), VS
PinchukArtCentre, 'Future Generation Art Prize', Kiev, Oekraïne

2018

MOCT Center for Contemporary Art, 'Future Relics', Moskou, Rusland
Parrasch Heijnen Gallery, 'Anne Truitt / Daniel Turner', Los Angeles (Californië), VS

2017

Eleven Madison Park, 'Eleven Madison Park Commission', New York, VS
The Bunker, 'Inaugural Exhibition', Palm Beach (Florida), VS

2016

Kunstmuseum Thun, 'Die Kräfte Hinter Den Formen', Thun, Zwitserland
5th Moscow International Biennale, 'Becoming Each Other', Trehgornaya Manufatura, Moskou, Rusland
Istituto Svizzero, 'Riveria:Etudes', Milaan, Italië
Laura Bartlet Gallery, 'Under a Fallen Sky', Londen, Verenigd Koninkrijk
Kunstmuseen Krefeld, 'Die Kräfte Hinter Den Formen', Krefeld, Duitsland
Museen Haus Esters und Haus Lange, 'Die Kräfte Hinter Den Formen', Krefeld, Duitsland
Franklin Parrasch Gallery, 'Burning Small Fires', New York, VS

2015

Galerie im Taxispalais, 'Die Kräfte Hinter Den Formen', Innsbruck, Oostenrijk

Van links naar rechts: *(Holdenweid) Burnish 4*, *(Holdenweid) Burnish 2*, 2022. Tentoonstellingszicht *Three Sites*, Kunsthalle Basel, 2022. Foto: Philipp Hänger / Kunsthalle Basel

Activiteiten

OPENING
14.12.24

Families

Vrijdagen 27 december en 3 januari: verhalentochten
Zondagen 29 december en 5 januari: origamiworkshop
27 februari en 6 maart: donderdag voor gezinnen (rondleidingen gevolgd door een workshop)

Kinderen

Zaterdag 14 december: opening voor kinderen
Zondag 2 februari : atelier Baz'art - praktische workshops - aan de slag met messing en juwelen maken
Van 24 tot 28 februari: multidisciplinair kamp rond voorwerpen en herinnering
Zondag 2 maart: atelier Baz'art - workshop kaarsgieten met « Jolie passion »

Volwassenen / Jongeren

Zondag 12 januari: workshop kaarsgieten met 'Alchemy Collective'
Zondag 9 februari: workshop juwelen maken met Alice Abels
Zondag 9 maart: workshop textiel upcyclen met Virginie Ongenae

Praktische info

Site du Grand-Hornu
Rue Sainte-Louise, 82
B-7301 Hornu (in de buurt van Bergen)
Tél. : +32 (0)65/65.21.21
Mail : info.macs@grand-hornu.be

www.mac-s.be

#macshornu

CONTACT

Persverantwoordelijke

Maïté Vanneste
Tél. : +32 (0)65/61.38.53
Mail : maite.vanneste@grand-hornu.be

Persagentschap

Club Paradis
Micha Pycke
Tél. : +32 (0)486.68.00.70
Mail : micha@clubparadis.be